договорів. Таким чином, відбувається певна систематизація, яка в подальшому дозволяє предметно та детально розглядати той чи інший господарський договір в площині, яка цікавить суб'єкта дослідження. Слід зазначити, що така класифікація не є вичерпною тому, що може здійснюватися і за іншими критеріями.

Список використаних джерел:

1. Смолин Г. В., Туркот О. А., Хомко Л. В. Господарське право України. Загальна частина: підручник. Львів: ЛьвДУВС, 2017. 484 с.
2. Щербина В. С. Актуальні проблеми господарського права: навч. посібник. Київ: Юрінком Інтер, 2012. 528 с.
3. Бутирський А. А. Господарське право: навч. посібник. Чернівці: ЧНУ ім. Ю. Федьковича, 2020. 144 с.
4. Андрєєва О. Б., Жорнокуй Ю. М., Гетьманець О. П. Господарське право України: підручник: у 2 ч. Харків: ХНУВС, 2014.

Бухтіяров К. Ю.,
курсант
Навчально-наукового інституту
права та підготовки фахівців для
підрозділів Національної поліції
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
Нагорна О. О.,
старший викладач кафедри
цивільного права та процесу
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
старший лейтенант поліції

ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ДОСУДОВОГО ПОРЯДКУ ВИРІШЕННЯ ГОСПОДАРСЬКИХ СПОРІВ

Сучасні умови вільного розвитку суспільства й економіки зумовлюють зростання господарських конфліктів. Актуалізується питання щодо вирішення їх без звернення до державного суду.

Досудове врегулювання господарських спорів, як обов'язкова процедура, притаманна вітчизняному законодавстві ще з радянського періоду. Зверніть увагу, що запровадження судової реформи в Україні, зокрема на конституційному рівні було встановлено можливість обов'язкового застосування заходів досудового урегулювання в окремих категоріях спорів. Відповідно до загальної теорії права досудовий або претензійний порядок врегулювання спорів – це сукупність заходів, які підлягають здійсненню стороною, права якої порушено, для безпосереднього вирішення спору, що виник, зі стороною, яка є порушником майнових прав чи інтересів.

Багато науковців стверджують, що досудове врегулювання господарських спорів – це сукупність заходів, здійснених підприємствами та організаціями, права яких порушені, для безпосереднього вирішення спорів, що виникли, з підприємствами та організаціями, які порушили майнові права та інтереси, до звернення з позовом до господарського суду.

Набирає великі оберти тенденція до розширення сфери застосування заходів досудового врегулювання, оскільки, з одного боку, це сприяє зниженню навантаження на господарські суди, а з іншого, створює умови для швидкого та компромісного врегулювання спорів між суб'єктами господарювання. В одно час, ми бачемо ряд проблемних аспектів, зокрема відсутність чіткого нормативного регулювання порядку застосування заходів досудового врегулювання спору, а також систематизованого підходу у визначенні категорій спорів в яких відповідні заходи є обов'язковими. Врегулювання на законодавчому рівні вказаних питань, я вважаю, створить умови правової визначеності для усіх учасників процесу.

Ми розуміємо, що вирішення спору в судовому порядку, зазвичай, досить тривалий та затратний процес, який складається з багатьох процесуальних дій. Якщо господарський суд приймає позовну заяву до розгляду та порушить провадження у справі, то вирішення господарських спорів у першій інстанції триватиме в кращому випадку 2-3 місяці. Згодом спір може бути переданий на розгляд в апеляційну та касаційну інстанції. Виконання рішення суду триває від кількох місяців до кількох років. Досудового врегулювання господарського спору дозволяє заощадити на судовому зборі. Так, судовий збір за подачу в господарський суд позовної заяви майнового характеру становить 2 % від ціни позову й не менш 1,5 розміру мінімальної заробітної плати та не більше шістдесяти розмірів мінімальних заробітних плат. До цієї суми слід додати оплату юридичних послуг. Крім того, судові справи відволікають та призводять до зайвої втрати часу та сил учасників процесу. Вирішення спору в досудовому порядку в залежності від складності справи займає близько кількох тижнів.

Давайте підведем підсумок, та зважимо усі за та проти: відсутність можливості отримання акта преюдиційного характеру: ухвали чи рішення суду, в яких безпосередньо встановлюються факти, що мали місце при виникненні певних правовідносин, наприклад, договірних, і, відповідно, дається юридична оцінка вчиненим діям (резолютивна частина рішення); немає жодної гарантії на позитивне вирішення конфлікту (за статистикою всього лише 5 % спорів вирішуються в досудовому порядку); ймовірно, що винна сторона не відповість у встановлений законом термін на претензію або просто проігнорує її. Це дасть їй можливість затягнути вирішення спору й виграти мінімум 2-3 місяці до звернення до суду; претензійний порядок дасть винній стороні можливість спотворювати обставини справи, перекручувати факти на свою користь, давати неповний перелік документів, приховувати обставини справ й ухилятися від відповідальності; визнання

або навіть часткове визнання претензії ще не свідчить, що вимоги будуть виконані. А серед позитивних переваг: за умови досудового врегулювання спору немає потреби сплачувати державне мито, витрати на інформаційно-технічне забезпечення судового процесу, у разі необхідності і витрати на проведення експертизи. До того ж за результатами розгляду справи в суді можлива сплата первинної суми, наприклад, штрафу, що визначався договором або рішенням контролюючого органу; судовий розгляд у першій інстанції може зайняти 2-3 місяці й більше, крім того, не виключено, що боржник-відповідач буде оскаржувати рішення суду першої інстанції в апеляційному порядку, а ця процедура може зайняти ще кілька місяців. Та й отримання рішення суду, яке набрало законної сили – ще не вирішення проблеми, оскільки його ще треба виконати, а цим займаються відділи державної виконавчої служби. Тому від подання позовної заяви до суду до фактичного виконання отриманого рішення можуть минути роки; сторони вільні в обранні зручного часу та місця для обговорення та знаходження консенсусу. Більше того, все може бути вирішено за допомогою телефонного зв'язку, інтернету тощо.

Отже, в контексті господарського судочинства досудове врегулювання спору має як переваги, так і недоліки. Вважаю досудове врегулювання господарських спорів доцільно застосовувати лише тоді, коли суб'єкт господарювання впевнений в добросовісності свого контрагента.

Список використаних джерел:

1. Господарській процесуальний кодекс України: у редакції Закону України № 2147-VIII від 03.10.2017 р. Відомості Верховної Ради України. 2017. № 48. Ст. 436.
2. Граб С. О. Досудове врегулювання як одна з форм вирішення господарських спорів. *Науковий вісник Львівської комерційної академії. Серія: Юридична.* 2015. Вип. 2. С. 171-180.
3. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо досудового врегулювання спорів: Закон України від 23.06.2005 р. Відомості Верховної Ради України, 2005. № 33, Ст. 427.
4. Рибальченко Н. Конфлікти й протиріччя – у суді й поза ним. *Правовий тиждень*. № 47.

Власенко І. В.,
правозахисник, голова Громадської організації «Закон має Право»

АРБІТРАЖНИЙ КЕРУЮЧИЙ ЯК ПРОЦЕСУАЛЬНИЙ ФІГУРАНТ У СПРАВІ ПРО БАНКРУТСТВО

До підстав для порушення справи про неспроможність, як правило відносять не лише дефолт (невиконання грошового зобов'язання), що передбачено п. 3 ст. 10 Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» (далі-ЗУ) [1], а також нею може бути й заява